

Hoe het balletje ging rollen (1920-1956)

Bij het zoeken naar de oorsprong van het voetballen in Onstwedde, hebben we ons laten leiden door de herinneringen en ervaringen van een aantal krasse voetballers van toen. Ons verhaal tot 1940 is dus eigenlijk hun verhaal. We stellen u voor:

Jan Lammers, geb. 19-10-1897
Albert Streuding, geb. 24-12-1906
Wiepko Boels, geb. 22-04-1911
Abel Huiges, geb. 07-11-1914

Het voetballen in Onstwedde begint eigenlijk in dezelfde tijd als de aanleg van het elektrisch licht in het dorp. De jongens die daar dan aan werken, kunnen voetballen. Ze trappen met onder andere Berend Trenning, Jo Huitzing, Johannes Huitsing, Jan Lammers en Harm Stratingh een balletje. Zij leren hun de eerste beginselen van de voetbalsport. Dat moet omstreeks 1915 zijn geweest.

Berend Trenning is de motor achter de oprichting van een voetbalvereniging, die de voor de hand liggende naam O.V.V. (Onstwedder Voetbalvereniging) krijgt. Jan Lammers is secretaris en een hele goede. Uit zijn archief komen anno 1988 nog keurig de uitnodigingen te voorschijn om deel te nemen aan toernooien.

Achter het 'Boschhuis' (langs de Beukenweg waar nu Willem Meendering woont) ligt het eerste speelveldje. Al snel voldoet dat niet meer. Een betere plaats is het huidige manifestatieterrein, 'aan-Drois-kaante'. Wel moet het veldje eerst geëgaliseerd worden, maar dat is geen punt; iedere voetbalenthousiast helpt mee, want je bent al lang blij met elk plekje waar je je sport kunt bedrijven. Er zijn veel Onstwedders die zich niet kunnen indenken dat je zomaar een stukje grond beschikbaar stelt voor een stel knuppels die vast wel iets beters te doen hebben dan tegen een bal te trappen ... 'Ze bint ja nich wies; eerst rent ze zuk

Op 12 april 1922 krijgt secretaris Jan Lammers van O.V.V. deze uitnodiging van Veelerveen. Op 17 april wordt een toernooi gespeeld. Blijkbaar is een en ander zeer snel te regelen. In ieder geval hoeft je anno 1988 niet te proberen om op zo'n korte termijn iets te organiseren.

Veelerveen 11-4-22

W. L.

Hierneste noodig ik O.V.V. "uitom
deel te nemen aan de seriewedstrijden te
housten op den 2e Dinsdagdag 17 April a.s.
op het V.V.C. terrein, alhier.

Loting zaterdagavond 4 uur in het
café 'Wardenburg'. Beleeft verzocht ik U
per omganele te willen berichten of jullie
komen, sluss er voor ons geen tijd meer is
te verliezen.

Stichtgenootslyd Prijzen medailles.
"D. E. S." Westole
"W. V. C." Westerveen
"O. V. V." Onstwedde
"V. V. C." alhier.

Beleeft ten opzichte
bericht terug.
Met sportgroeten.
Opwardenburg
Voor V.V.C.

KNVB, opgericht 1889

Geschiedenis van het voetbal ...

Uit oude Egyptische graftekeningen valt af te leiden, dat daar al 2000 jaar voor Christus tegen een bal wordt getrapt. Ook in China, Japan, het oude Griekenland en het Romeinse Rijk, zijn er spelen die met voetbal overeenkomen.

De wieg van het voetbal zoals wij dat kennen, staat in Engeland. Op 26 oktober 1863 stichten elf Londense clubs de 'Football Association'; de eerste voetbalbond. Nadat de FIFA (Fédération Internationale de Football Association) in 1904 is opgericht, vindt het eerste Wereldkampioenschap voetbal plaats in 1930. Nederland is daar, in Uruguay, niet bij. Zij spelen hun eerste interland tegen de Belgen op 30 april 1905. Uitslag 4-1. De oudste club van Nederland is de Koninklijke HFC (Haarlemse Football Club). Zij bestaat sinds 1879 en krijgt in 1959 het predikaat Koninklijk. In 1889 is er een

röttig om de baale te kriegen en as ze hum hebt, schopt ze 'm weer vot'.

De jongens trekken zich van die praatjes weinig aan. Als zij maar kunnen voetballen. En of dat nu langs de Luringstraat gebeurt, op het terrein van de burgerwacht in 'De Baarg'n', achter het huis van Hendrik Streuding of later op het veld naast de boerderij van Kars Horlings, als ze maar met hun liefhebberij bezig kunnen zijn.

De Onstwedders voelen zich pas echte voetballers als

voetbalbond; de Nederlandse Voetbal Bond; later de KNVB.

De eerste wedstrijd tegen Engeland is in 1907. Nederlands voetbal stelt dan nog niet zo veel voor, getuige de 12-2 nederlaag.

Nadat het betaalde voetbal in 1955 zijn intrede doet, gaat het met name in de zeventiger jaren bergopwaarts, zowel kwalitatief als kwantitatief. Het Nederlands voetbal staat erg hoog aangeschreven. De ene Europa-cup na de andere wordt gehaald. Een mijlpaal bereikt de KNVB in 1978, als het miljoenste lid zich aanmeldt. In datzelfde jaar is Nederland voor de tweede achtereenvolgende keer 'vice-Weltmeister'. In juni 1988 staat Nederland op zijn kop bij het behalen van het Europees kampioenschap in Duitsland.

Het Nederlandse amateurvoetbal is verdeeld in zes districten, namelijk: Noord, Oost, Zuid I en II, West I en II. Daaronder zijn er 20 afdelingen, zaterdag- en zondagvoetbal.

Het eerste elftal van O.V.V. in 1936.

Achter v.l.n.r.: Hennie Haan, Simon Meijer, Rikus de Vries, Geert Huiges, Hendrik Hids en Kobus Wubs.

Voor v.l.n.r.: Kobus Huisman, Ritzo Muntinga, Abel Huiges, Albert Streuding en Wiepko Boels.

Hendrik Streuding op een avond met een geel-zwart shirt aankomt. Al gauw wil iedereen die kleuren dragen. Een zwarte broek er bij en het OVV-tenu is geboren.

Voetbalschoenen zijn in die tijd geweldig om te hebben. Wiepko Boels is met zijn eerste paar zo blij dat hij ze 's nachts op bed aanhoudt. Wat wil je ook, ze hebben nota bene drie gulden gekost. Bovendien zijn ze op de fiets uit Winschoten gehaald, dan mag je er toch wel erg 'wies mit wezen?'

Niet iedereen begrijpt direct hoe het spelletje gespeeld moet worden. Ook Berend Bouwland heeft daar moeite mee. Als zijn medespeler Geert Huiges een geweldige schietkans krijgt en verwoestend wil uithalen, komt Berend opeens voor Geert langs stuiven en geeft een enorme trap tegen de bal. Geert is duivels en scheldt: 'Doe doddert, hou kenst dat toch wol doun ...', waarop Berend vinnig antwoordt: 'Zit toch nich te zeuren, 'k heb 'm toch roakt...'

Terwijl de jongens 's avonds en zaterdagmiddags voetballen, is er in Onstwedde voor de dames op sportief gebied weinig of niets te beleven. Zwaantje Wilzing, later de vrouw van Abel Huiges, wil graag gaan korfballen, maar de medewerking thuis is nagenoeg nihil. Pa Wilzing heeft er nog wel oren naar, maar moeke wil er niets van weten. Voor vrouwen is het niet nodig om iets aan sport te doen. Bovendien is het maar een onzedelijk gedoe.

De oprichting van de gymnastiekvereniging in 1936 geeft ook aan meisjes en vrouwen de kans met een sport bezig te zijn. Maar ..., het moet wel netjes gebeuren. De gymrok-

ken mogen daarom niet hoger zijn dan twaalf centimeter boven de knie ...

Het spaarzame publiek heeft van voetbalspelregels vaak geen kaas gegeten. Als Simon Meijer met vrouw en kinderen op een zaterdagmiddag een kijkje nemen op het voetbalveld zien ze daar Abel Huiges staan tussen twee palen met daarover een lat. Terwijl Abel zich uitslooft om zijn doel schoon te houden, roept mevrouw Meijer verontwaardigd: 'Man, Oabel Huuges, wat dust doe wel aal dei bal'n teegn te holn. Ze wiln hom d'r deur hebm en doe holst ze aal te moal teegn...'

Degenen die nooit op het voetbalveld komen, weten helemaal niet wat ze zich bij voetbal moeten voorstellen. Wat wil je ook, als je het over sport hebt, dan heb je het toch over schaatsen? Dat is immers de sport. Als Albert Streuding dan ook na een wedstrijd op een zaterdagmiddag thuiskomt is zijn moeder nieuwsgierig hoe het afge-

lopen is. Ze weet wel dat je met voetballen kunt winnen en verliezen. Als Albert dan zegt dat ze die middag hebben verloren, is ze met hem bedroefd over het ongunstige resultaat. Hoopvol voegt ze er echter aan toe: 'moar ... hest doe dien boane ook wonn?'

Het tweede elftal van O.V.V. in 1934.

Achter v.l.n.r.: Adolf Bruining, Engel Huisman, Moos Meijer, Gerrit Wubs, Hendrik Hilgen-ga, Simon Meijer, Hendrik Huisman (Canada), Frederik Hulzebos (Alteveer).

Voor v.l.n.r.: Harm Kiel, Harm Lutjeboer (Pluuster) en Harm Huisman.

Het gymrokje mag niet hoger dan 12 centimeter boven de knie. De Onstwedder meisjes houden zich daar in 1942 stipt aan. Voor de molen van Heije Wubs zien we staand v.l.n.r. Anna Wilzing, Roelfien Lutjeboer, Sinie Begeman, Willie Hids, Rikie Bessebinders, Jannie van Dam, Janna Streuding en Iekie Walsweer. Zittend, v.l.n.r.: Arentje Stratingh, Hennie Gelling, Wupke Wilzing, Lammechien Bruining en Elsie Streuding.

Dankzij de bemoeienissen van Anton Nittermann, die knecht is bij kleermaker Velema gaan de Onstwedders ook herhaaldelijk naar Duitsland naar Neurhede. Het gaat daar altijd reuze gezellig en gemoedelijk toe. Voetballen tegen de Duitsers gebeurt op een weilandje bij café 'Dickebohm'. Wel moeten dan eerst de varkens weggehaald worden, want behalve kastelein is Herr Dickebohm ook varkensboer. Omkleden gebeurt boven op zolder. Na afloop wordt er dan steevast een stevige borrel gedronken; schön nich! Alleen als je op de fiets terug moet en onderweg ook nog op een Schützenfest belandt, dan kan de weg naar huis wel eens erg lang worden.

In Duitsland is Wiepko Boels ook altijd van de partij. De Onstwedders kunnen deze snelle vleugelspeler immers niet missen. Grote schrik ontstaat als Wiepko tijdens een wedstrijd in Duitsland op een gegeven moment bewusteloos raakt. Gelukkig is het niet zo erg als men op het eerste moment denkt. Twee wedstrijden achter elkaar spelen op een snikhete dag is blijkbaar niet zo bevorderlijk voor de gezondheid.

Het vervoer naar een uitwedstrijd is in de dertiger jaren vrij eenvoudig. Meestal wordt de fiets gepakt, maar is de afstand te groot dan wordt er een auto gehuurd à vijf cent de kilometer (dat was dus exact één cent per man) of ze gaan met z'n allen in de bus. Omdat de wegen en de banden nog niet van zo'n goede kwaliteit zijn, is de kans op een lekke band vrij groot. Maar dat ongemak vinden de Onstwedders niet zo erg. Vooral als de bus juist lek rijdt voor een café... Ook die keer is dat helemaal niet erg, als na het wisselen van een band het reserve-wiel eveneens aan flarden gaat, want alhoewel er een fiks eindje gelopen moet worden, horen de voetballers in de verte een van de jongens van Huiges op de motor aankomen. En wat is er nou mooier dan achterop een Harley-Davidson om de beurt naar Onstwedde te worden gebracht.

Over het algemeen verlopen de wedstrijden tegen de verschillende tegenstanders vrij succesvol. De Vlagtwedders hebben veel personele en materiële steun van de Heidemij., die in hun gemeente werkzaam is. Dat maakt winnen daar meer dan eens erg moeilijk. Schier onoverwinnelijk lijken de mannen uit Scheemda. Tegen die 'klei-

voetballers' kunnen de Onstwedders het bijna nooit bolwerken. De echte derby's worden tegen het naburige Alteveer gespeeld. Dat zijn vaak wedstrijden op het scherpst van de snede. Ook het publiek laat zich dan nadrukkelijk horen. 'Aanmoedigingskreten' die lijken op de uitspraken van Ronald Koeman, zijn niet van de lucht.

Dan wordt het oorlog. De fijne uitstapjes naar Duitsland zijn voorbij. Duitsland is nu de vijand. De joden in Onstwedde, waaronder de familie Meijer, verdwijnen. Ook Simon Meijer die, heel opmerkelijk, als jood een tijdlang voorzitter van de Onstwedder Voetbalvereniging is geweest. Opmerkelijk in die zin, dat hij 's zaterdags, wanneer er meestal gespeeld werd, nooit van de partij kon zijn in verband met zijn sabbath-viering.

Ruim een jaar voor het uitbreken van de oorlog met Duitsland spelen de Onstwedders een wedstrijd tegen Neurhede. De jodenhaat in Duitsland wordt op deze foto weergegeven door het ontbreken van twee Duitse spelers. Zij behoren tot Hitlers Nazi-partij en willen niet met een jood (Moos Meijer) op de foto. De Onstwedder Meijers hebben de oorlog niet overleefd. Zij werden vergast. Anton Nittermann stierf aan het front. Naast de Duitsers staat scheidsrechter Hendrik (dokter) Orsel. Verder staat v.l.n.r.:

Edo Spa, Hennie Haan, Geert Huiges, Rikus de Vries, Moos Meijer, Kobus (snoek) Huisman, Wiepko Boels. Voor v.l.n.r.: Kobus Wubs, Ritzo Muntinga, Abel Huiges, Albert Streuding (pet).

